

L a n d s k a p s n ä m n d e n s f r a m s t ä l l n i n g
 N:o 18/1936. till Landstinget med förslag till budget för veder-
 lagsmedlen och landskapets övriga enskilda inkomster
 och utgifter.

I avsikt att undvika sammanblandning av landskapets enskilda in-
 komster och utgifter med de ordinarie har landskapsnämnden till denna
 budget överfört inkomster i form av avgifter för fällda elgar, vil-
 ken skatt icke har någon motsvarighet i riket och vilka medel lagen-
 ligt skola användas till främjande av jaktvärden. Till denna budget
 anser landskapsnämnden att landskapsskatten, när sådan uppbäres, och
 kostnaderna härför även böra hänföras, likaså eventuella anslag för
 inlösen av jord, och har landskapsnämnden för avsikt att öppna skil-
 da böcker för dessa inkomster och utgifter.

Vid uppgörandet av förslag till budget för vederlagsmedlen under
 1937 har landskapsnämnden utgått ifrån att ett tillräckligt belopp
 först och främst bör reserveras för framtida behov och därvid stan-
 nat vid 50.000 mark som minimum. Vidare har 30.000 mark upptagits
 till bidrag för täckande av bristen från "Ålandsutställningen 1936",
 vilken stiger till något över 60.000 mark, därav på Ålandsgården c:a
 20.000 mark. Sagda brist komme i övrigt att täckas med 10.000 mark
 ur årets vederlagsmedel och 20.000 mark ur ordinarie medel. Dessa
 jämförelsevis stora belopp, som föranledas av Landstingets tidigare
 fattade beslut, ha gjort en kraftig nedskärning av övriga anslag

nödvändig. Anslag har icke föreslagits till landskapets representationskassa, för vilket ändamål fonderingar redan under ett flertal år skett, ej heller till Ålands sjöfartshistoria. Beträffande sistnämnda arbete anser landskapsnämnden att de medel, som ytterligare behövas för verkets fullföljande, borde kunna hopbringas på enskild väg. Här är ju fråga om skildrandet av en näring, som förhjälpit företagssamma och skickliga redare till förmögenheter av enligt våra förhållanden stora mått. Man kan därför vänta, att sjöfartens egna män med glädje skola bekosta detta verk, och detta med så mycket större skäl som sjöfartens historia samtidigt blir deras egen.

Anslaget till resestipendier för studium av folkskolväsendet utomlands har helt uteslutits med anledning av nödvändigheten att nedskära så gott som samtliga anslag och emedan ett mindre anslag på 2.000 mark för ändamålet knappast skulle ha någon betydelse.

Anslaget till understöd åt Ålands Turistförening har utbytt mot ett anslag till understöd för sommarflygtrafiken, vilken ju i praktiken främst är till för turismens främjande. För detta ändamål förreslås dessutom förhöjt anslag i ordinarie budgeten, vilket, såvida det icke tages i anspråk på annat sätt, kan givas åt Ålands Turistförening. För att icke behöva minska beloppet har landskapsnämnden för detta år föreslagit byggnadsunderstöd endast för Kökar ungdomsförening.

Elevbiblioteket vid Ålands lyceum är i stort behov av förnyelse

men då de små belopp av ordinarie medel, som härtill kunna disponeras, äro alldeles otillräckliga, har landskapsnämnden föreslagit upptagande av ett 2.000 marks anslag här som bidrag för ändamålet.

För anskaffande av en radioapparat till Kumlinge sjukstuga har landskapsnämnden av sina dispositionsmedel för detta år beviljat 1.000 mark, men behöves ytterligare åtminstone ett lika stort belopp, ökat med därutöver på privatväg hopsamlade medel, för att en sådan skall kunna erhållas.

Det nystartade Ålands sjöfartsmuseum har anhållit om ett 5.000 marks understöd ur vederlagsmedlen och har landskapsnämnden ansett att landskapet borde ha skäl att med åtminstone 2.000 mark underlätta företagets start.

Understöd för anordnande av simkurser bör kunna utges ur anslaget till idrottens främjande, varför ett särskilt anslag för ändamålet ej upptagits.

Då i ordinarie budgeten finnes upptaget ett betydande anslag för lantbruksklubbverksamheten, har något sådant här ej föreslagits.

Beträffande petitionerna om anslag åt Sonboda slöjdklubb till anskaffande av verktyg, åt Degerby brandkår för anskaffande av motorspruta och till bidrag för renovering av Brändö församlings kyrka anser landskapsnämnden, att dessa avse företag av sådan art, att de icke borde föranleda anslags utgivande, då de icke beröra landskapets allmänna väl. Brändö kyrka är icke ett kulturminnesmärke av sådan vikt och betydelse att dess underhåll borde delvis övertagas av land-

skapet. Brandskyddet åter är ett enskilt ekonomiskt intresse, som tillgodoses genom samverkan mellan försäkringstagare och försäkringsgivare. Påtager sig landskapet brandskyddskostnaden eller en del av denna på en ort, bör det givetvis göra detsamma överallt och följden därav bleve uppenbart alltför betungande för vederlagsmedlen, som ju ej äro avsedda för dylika ändamål. Enahanda synpunkter kunna tillämpas på petitionen till förmån för Sonboda slöjklubb.

Med anledning av att en grupp av petitioner helt eller delvis gäller anslag för representation, får landskapsnämnden erinra om att enligt dess mening den, som bjuder gäster, också bör stå för kostnaderna. Om landskapet eller de personer, som äro utsedda att företräda landskapet, representerar å dess vägnar, bör kostnaden härför givetvis utgå ur landskapsmedel, men ställer sig en förening en gång för värdskapet, bör den också stå för de ekonomiska konsekvenserna därav. En annan sak är att landskapet, i betraktande av den omfattning i förhållande till folkmängden som besök av främmande kulturpersonligheter och korporationer här tagit, oftare borde stå för värdskapet än hittills skett. I enlighet med dessa synpunkter har landskapsnämnden icke upptagit anslag till representation för någon förening, men föreslagit anslaget till landskapsnämndens disposition höjt med 2.000 mark för att därigenom ge landskapsnämnden möjlighet att i nödiga fall låta landskapet påtaga sig värdskapet vid dylika besök.

Anslaget åt föreningen Ålands vänner har icke omfattats av en enhällig landskapsnämnd. En minoritet, om vars mening även föredraganden

förenat sig, har ansett att något som helst anslag ur landskapsmedel ej borde tilldelas föreningen, då densamma genom sitt rättavdriga och i övrigt inkonstitutionella förfarande i en viss fråga åsamkat landskapet utgifter, vilka stiga till flera tiotaltusen mark och vilka måste täckas medelst landskapskatt.

Slutligen vill landskapsnämnden som ett allmänt omdöme om vederlagsmedlens användning framhålla, att det hittills följda systemet med smärre årliga bidrag för alla tänkbara ändamål ger upphov åt betänkliga konsekvenser och vidlades av faror, som redan på ett påfallande sätt trätt i dagen. För att ett folk eller en folkspillra skall kunna bestå måste var och en i sin stad bidra här till i form av små ofta återkommande offer för det allmänna. I samma mån som dessa prestationer övertagas av det allmänna stiga fordringarna och även missnöjet i trots av dessa årligen återkommande gåvor. Det tärvas icke lång tid att på detta sätt bryta ned ett folks moraliska bärkraft därhän, att densamma går förlorad vid första större påkänning. En sådan utveckling synes vara på väg att uppstå i landskapet. Genom självstyrelseorganen har befolkningens kulturella och andra allmänna behov i stort sett tillgodosetts, utan att den enskilda ofervilligheten nämnvärt tagits eller tages i anspråk. Dennas krav synes numera övertagits av landskapet genom bidrag från vederlagsmedlen. Man kunde fördenskull förmoda, att allmän belåtenhet skulle vara rådande och att de ytterligare bidrag, som nu och då kunna behövas, skulle givas med glädje, men det är tvärtom. Ehuru landskapets befolk-

ning indirekt har kunnat dra fördelar av självstyrelsen, vilka i penningar kunna uppskattas till tiotal miljoner, påstås en extra beskattning för allmänna behov med några penni per skattöre väcka en storm av ovilja överallt i landskapet. Om en sådan understödstaranda vinner överhand, måste man hysa de allvarligaste farhågor för framtiden.

Landskapet bör visserligen anse sig skyldigt att i stort följa riktlinjerna i riket, när det gäller den ordinarie budgeten, men i fråga om vederlagsbudgeten är ju friheten, om icke obegränsad, dock i alla fall ganska stor. Användningen av sistnämnda medel borde enligt landskapsnämndens mening därför gestaltas med litet mera resning över sig och koncentreras på större uppgifter i gången. Vid sådant förhållande kunde bestående och mera uppskattbara värden för landskapet skapas, men fördenskull behövde ingalunda något av de hittills understödda företagen hotas till sin existens; de skulle endast tvingas till att i högre grad än tidigare förlita sig på sin egen inbyggande kraft. Något, som ej torde böra betraktas såsom skadligt eller stridande mot svensk mentalitet.

Landskapsnämnden, som med bekymmer följt med den år för år tilltagande understödsandan inom landskapet, - avspeglad bl.a. uti de ökade kraven på anslag från vederlagsmedlen - har ansett sig böra fästa Landstingets uppmärksamhet härvid samt vid de vådor, som härav kunna för landskapets befolkning uppstå. Något direkt förslag har landskapsnämnden emellertid icke velat framställa, då någon önskan därom till vidare icke kommit till uttryck från landstingets sida.

I anslutning till vad ovan framhållits för landskapsnämnden värd-
samt föreslå

att nedan upptagna förslag till budget
för vederlagsmedlen och landskapets övriga
enskilda inkomster och utgifter måtte av Land-
tinget till efterrättelse fastställas.

A. Inkomster.

Vederlagsmedel 150.000:-

Avgifter för fällda älgar 1.000:-

Fmk. 151.000:-

=====

B. Utgifter.

1. Reserveras för framtida behov 50.000:-

Understöd åt kulturella eller allmänt

väl främjande föreningar.

2. Ålands Sång- och Musikförbund 3.000:-

3. Ålands Ungdomsförbund 3.000:-

4. Ålands Marthadistriktsförbund 3.000:-

5. Föreningen Folkhälsan på Åland 5.000:-

6. Ålands Hemslöjdsförening r.f. 3.000:-

7. Ålands Fågelskyddsförening r.f. 2.000:-

8. Bidrag till byggande av samlingslokal för Kö-

kar ungdomsförening 4.000:-

9. Ålands Idrottsdistrikt 5.000:-
10. Ålands Vänner för sammelverket Åland 2.000:-

Studieunderstöd.

11. Ålands lyceum till understöd åt mindre bemedlade elever 2.000:-
12. Understöd åt mindre bemedlade elever vid navigationsskolan i Mariehamn 2.000:-
13. Understöd åt mindre bemedlade ynglingar, som besöka fiskarskolan i Nyland eller Ålands lantmannaskola 3.000:-

Understöd åt institutioner.

14. Ålands folkhögskola 3.000:-
15. Ålands Sjöfartsmuseum 2.000:-
16. Den åländska bygdegården 3.000:-
17. Folkbiblioteken 3.000:-
18. Lyceibiblioteket 2.000:-
19. Landskapsmuseet för inköp av föremål 3.000:-
20. Bidrag till anskaffande av en radioapparat till Kumlinge sjukstuga 1.000:-
21. Ålands kommunala upplysningsbyrå 3.000:-

Diverse anslag.

22. Flygtrafiken 5.000:-
23. Främjande av föreläsningsverksamheten 2.000:-
24. Premier för skogsplantering 1.000:-

- 25. Till landskapsnämndens disposition för oförutsed-
da behov 5.000:-
- 26. Garantibelopp till "Ålandsutställningen 1936". 30.000:-
- 27. Jaktvårdens främjande (förslagsanslag) 1.000:-

Fmk. 151.000:-
=====

Mariehamn den 5 november 1936.

På landskapsnämndens vägnar:

